

T.B.M.M.
DEMOKRATİK TOPLUM PARTİSİ
Grup Başkanlığı

DTP

Sayı: 605
Tarih: 24-11-2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifim ve Gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

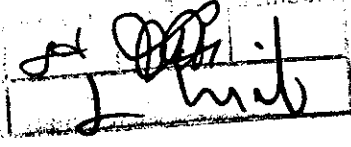
Gereğini arz ederim.

Osman ÖZÇELİK

Siirt Milletvekili

Millî Eğitim, Kültür,
Gençlik ve Spor

Plan ve Bütçe
19 Aralık 2008 2/355

19 Kuru

1. Ahmet TÜRK
DTP Mardin Milletvekili

3. Fatma KURTULAN
DTP Van Milletvekili

5. Ayla AKATATA
DTP Batman Milletvekili

7. M. Nezir KARABAŞ
DTP Bitlis Milletvekili

9. Sırrı SAKIK
DTP Muş Milletvekili

11. Özdal UĞER
DTP Van Milletvekili

13. Pervin BULDAN
DTP Iğdır Milletvekili

15. Akın BİRDAL
DTP Şırnak Milletvekili

17. Hasip KAPLAN
DTP Şırnak Milletvekili

19. Şerafettin HALİS
DTP Tunceli Milletvekili

2. Selahattin DEMİR YAŞ
DTP Diyarbakır Milletvekili

4. Emine AYNA
DTP Mardin Milletvekili

6. Sebahat TUNCEL
DTP İstanbul Milletvekili

8. Bengi YILDIZ
DTP Batman Milletvekili

10. Nuri YAMAN
DTP Muş Milletvekili

12. Aysel TUĞLUK
DTP Diyarbakır Milletvekili

14. Gültan KİŞANAK
DTP Diyarbakır Milletvekili

16. İbrahim BİNİCİ
DTP Urfa Milletvekili

18. Sevahir BAYINDIR
DTP Şırnak Milletvekili

20. Osman ÖZÇELİK
DTP Siirt Milletvekili

Hamit Çelebi

GENEL GEREKÇE

Kürtler, bilinen tarihten günümüze kadar, Yukarı Mezopotamya'da yaşayan en eski halklardan biridir.

Kaynaklar, Kürtlerin yaşadığı doğal coğrafi sınırlarını; kuzeyde Kafkas, güneyde Himrin, doğuda Zagros, batıda Toros dağları olarak tanımlarlar. Bu coğrafya yaklaşık 550 bin kilometrekare dir.

Kürtler; Sümer ve Babil kaynaklarında **Karda**, Grek ve Ermeni kaynaklarında **Kardukh**, İbranilerde **Kurdaye**, Araplarda **Ekrad**, Avrupa ülkelerinde **Kurd**, Türk kaynaklarında **Kürt** olarak anılmaktadır. Kürtler kendilerini **Kurd** olarak ifade etmektedirler.

Günümüzde, anılan coğrafya, beşten fazla ülkenin siyasi sınırları içinde kalmaktadır. Söz konusu ülkelerde resmi Kürt nüfus sayımı yapılmamış olmakla beraber, çeşitli kaynakların tahmini verilerine göre; Türkiye'de: 15-20 milyon; İran'da 12-15 milyon; Irak'ta 4,5-5 milyon; Suriye'de 1,5-2 milyon; Kafkas ve Orta Asya ülkelerinde 0.5-1 milyon ve çeşitli nedenlerle Avrupa ülkelerine göç eden 1-1,5 milyon olmak üzere, toplam 35 milyondan fazla bir nüfustan söz edilebilir.

Kürtlerin konuştukları dil Kürtçe dir. Kürtçe; Kurmancî, Soranî ve Dimilkî (Zazakî) olmak üzere üç lehçeye sahiptir. Nüfusun yaklaşık %75 kadarı Kurmancî, % 15 kadarı Soranî, % 5 kadarı Dimilkî ve geriye kalan kısmının da Kürtçenin diğer lehçelerini konuştukları tahmin edilmektedir. Türkiye de yaşayan Kürtler, sadece Kurmancî (% 85) ve Dimilkî (%15) lehçelerini kullanmaktadır. İfade edildiği gibi bu sayı ve oranlar tahmine dayanmaktadır. Bu durum gerçek bir nüfus tespitine ihtiyaç olduğunu da göstermektedir.

Kürtçe, Dünya Dil Aileleri sınıflandırmasında; Hint Avrupa Dil Ailesinin, Asya (Hint-İrani) kolunun, kuzey-batı İrani grubuna giren bir dildir.

Kelime yapılarına göre yapılan sınıflandırmada ise Kürtçe, çekimli-bükümlü diller grubuna girmektedir.

Fransa'da yayınlanan ünlü dil dergisi Le Français Dans Le Monde, (Dünyada Fransızca) 335. Sayısında, "**dünyanın en etkili ve zengin dilleri**" konulu bir araştırmaya yer verdi. Dergi; Dili konuşan insan sayısı, internetteki saygınlığı, resmi dil olduğu devlet sayısı, yapılan çevirilerin toplamı, bu dille yapılan film, müzik ve yayınlanan kitap sayısı, bu dille yazılan gramer kitapları ve dil çalışmaları, gibi ölçütler kullanarak, "**dünyanın en etkili ve zengin dilleri**" listesini yayınladı. Bu listeye göre sırayla İngilizce, Fransızca, Almanca,

İspanyolca ve Japonca ilk beş sırayı alırken, Türkçe 25. Sıraya yerleşti. Kürtçe ise herhangi bir devletin resmi dili olmamasına karşın, birçok Avrupa devleti dilinin önüne geçerek, dünyada konuşulan bine yakın dil arasında 31. Sırada yer aldı.

Yazılı ve sözlü edebiyatının kökleri binlerce yıl ötesine uzanan, 35 milyondan fazla insanın kullandığı Kürtçe, Kuzey Irak Kürt Federe Bölgesinde yıllardır ilköğretimden üniversiteye kadar her kademedede eğitim ve öğretim dili olmasının yanında, kamusal alanda, sosyal ve ticari yaşamda resmi dil olarak kullanılmaktadır. Halen Kuzey Irak ta üç üniversite Kürtçe eğitim vermektedir. Gerek eski ve gerekse yeni Irak Anayasasında Kürtçe, Arapça ile birlikte ikinci resmi dil olarak kabul edilmektedir.

Türkiye üniversitelerinde, halen yaşayan birçok dil yanında, Latince, Sümerce, Sanskritçe gibi ölü diller okutulmaktadır.

1982 Anayasası'nın 26 ve 28. maddelerinde yer alan "kanunla yasaklanmış dil" kavramı ve 2932 sayılı yasada belirtilen "Türkçe ve devletlerin birinci resmi dilleri dışında, başka bir dille yayın yapılamaz" hükümleri 12 Nisan 1991 tarih 3713 sayılı yasa ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Kürtçenin; günlük yaşamda, görsel ve yazılı medyada, eğitim ve öğretim kurumlarında kullanımı önünde Anayasal olarak herhangi bir engel kalmamıştır. Mevcut kimi yasalardaki engeller, söz konusu yasaların Anayasaya uyum düzenlemelerinin yapılmamış olmasından kaynaklanmaktadır. Gerekli yasal değişikliklerin bir an önce yapılması zorunludur.

1923 yılında imzalanan "**Lozan antlaşması**" Türkiye'deki azınlıkların haklarını düzenlemiş ve sadece Müslüman olmayan etnik grupları "azınlık" olarak tanımlamıştır. Antlaşma Türk etnik yapısı dışındaki Müslümanların haklarını azınlık kategorisinde tarif etmemişse de, Antlaşmanın 38. maddesinde Türk etnik yapısı içinde görmediği Müslümanları "**Türkiye de oturan herkes**" olarak tanımlamıştır. 38. Madde "**Türk Hükümeti, Türkiye'de oturan herkesin doğum, bir ulusal topluluktan olma (Milliyet-nationality) dil, soy ya da din ayırımı yapmaksızın, hayatlarını ve özgürlüklerini korumayı tam ve eksiksiz olarak sağlamayı yükümlenir.**" Hükmü getirilmiştir.

Lozan antlaşmasınının 39. maddesinin 4. ve 5. paragrafları da Türkçe dışındaki dilleri koruma altına almaktadır. Buna göre:

"Herhangi bir Türk uyruğunun, gerek özel gerekse ticaret ilişkilerinde, din, basın ya da her çeşit yayın konularıyla, açık toplantılarında, dilediği bir dili kullanmasına karşı hiçbir kısıtlama konulmayacaktır.

Devletin resmi dili bulunmasına rağmen, Türkçeden başka bir dil konuşan Türk uyruklarına, mahkemede kendi dillerini sözlü olarak kullanabilmeleri bakımından uygun düşen kolaylıklar sağlanacaktır.”

Gerek Lozan antlaşmasının hükümleri ve gerekse Anayasa, Kürtçenin kullanımına olanak sağladığı gibi, ana dil, insanların doğuştan kazandığı temel haklardandır. Bu nedenle Kürtçenin sosyal yaşamda kullanılması, kitap basılması, gazete çıkarılması konusunda önemli gelişmeler sağlanmıştır. Demokrasi kültürünün gelişmesiyle, fiili engellemelerin de kalkacağı açıktır.

2009 yılı başında TRT tam gün Kürtçe yayın yapacak olan Tv 8 Kanalı hazırlıklarını tamamlamıştır. TRT nin akademik düzeyde Kürtçe bilen eleman sıkıntısı çektiği malumdur.

Kuzey Irak Kürt Federe Bölgesi yöneticileriyle iyi komşuluk, dostluk ve ticaret ilişkilerinin gelişmekte olduğu görülmektedir. Akademik düzeyde Kürtçe bilen uzmanlar, diplomatlar, girişimciler Türkiye-Kuzey Irak ilişkilerinin sağlıklı gelişmesine katkı sağlayacaklardır.

Türkiye'nin AB ye katılımı veya AB katılımı gerçekleşirse bile, Türkiye demokrasisinin gelişmesiyle, Kürtçe'nin eğitim ve öğretimde kullanımı, toplumsal barış için önem kazanacağı gerçeğinden hareketle, Yüksek Eğitim Kurumlarında formasyon kazanmış öğretmenlere gereksinim duyulacaktır.

Yukarıda sayılan gerekçelerle İstanbul Üniversitesi ile Dicle Üniversitesinde Kürt Dili ve Edebiyatı bölümlerinin açılması öngörülmüş ve Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi yapılmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- İstanbul Üniversitesine bağlı Edebiyat Fakültesine bağlı Kürt Dili ve Edebiyatı Bölümü kurulmaktadır.

MADDE 2- Dicle Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesine bağlı olarak Kürt Dili ve Edebiyatı Bölümü kurulmaktadır.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

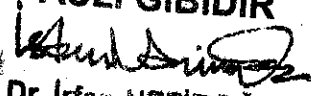
**YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI TEŞKİLATI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasına, (a) bendinde geçen "Edebiyat Fakültesi," ibaresinden sonra gelmek üzere, " Edebiyat Fakültesine bağlı Kürt Dili ve Edebiyatı Bölümü," ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2- 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına, (b) bendinde geçen "Fen-Edebiyat Fakültesi," ibaresinden sonra gelmek üzere " Fen-Edebiyat Fakültesine bağlı Kürt Dili ve Edebiyatı Bölümü," ibaresi eklenmiştir.

MADDE 3- Bu Kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

Dr. İrfan NEZİROĞLU
Kanunlar ve Kararlar Müdürü